

7. teden: 4. 5. – 8. 5. 2020

MATEMATIKA

Učna vsebina: PISNO DELJENJE

- **Cilj:** Pisno množiš in deliš z enomestnim številom v množici naravnih števil do 10 000.

1. ura: DVOMESTNI DELJENEC, ENOMESTNI DELITELJ

Ta teden bomo začeli s pisnim deljenjem.

Osnova za deljenje je dobro znanje **poštevanke**. Zato jo vadi!

Spomni se, kako poimenujemo izraze pri deljenju.

$$72 : 8 = 9$$

DELJENEC   DELITELJ   KOLIČNIK

Za ponovitev reši nekaj primerov deljenja brez ostanka. Primere zapiši v zvezek in jih reši.

Še prej napiši velik naslov **PISNO DELJENJE**.

$20 : 5 = \underline{\quad}$

$24 : 6 = \underline{\quad}$

$81 : 8 = \underline{\quad}$

$49 : 7 = \underline{\quad}$

$36 : 9 = \underline{\quad}$

$54 : 6 = \underline{\quad}$

$40 : 8 = \underline{\quad}$

$63 : 7 = \underline{\quad}$

$18 : 3 = \underline{\quad}$

Deljenje se ne izide vedno. Lahko imamo ostanek. Zato pri deljenju rezultat najprej ocenimo.

Vprašamo se, kolikokrat gre manjše število v večjega.

Primeri:

$13 : 2 = ?$ → vprašamo se, kolikokrat gre 2 v 13 → odgovor je 6-krat, torej

$13 : 2 = 6$ → množimo $6 \cdot 2 = 12$ → razlika do 13 je 1, kar je ostanek

$26 : 3 = ?$ → vprašamo se, kolikokrat gre 3 v 26 → odgovor je 8-krat, torej

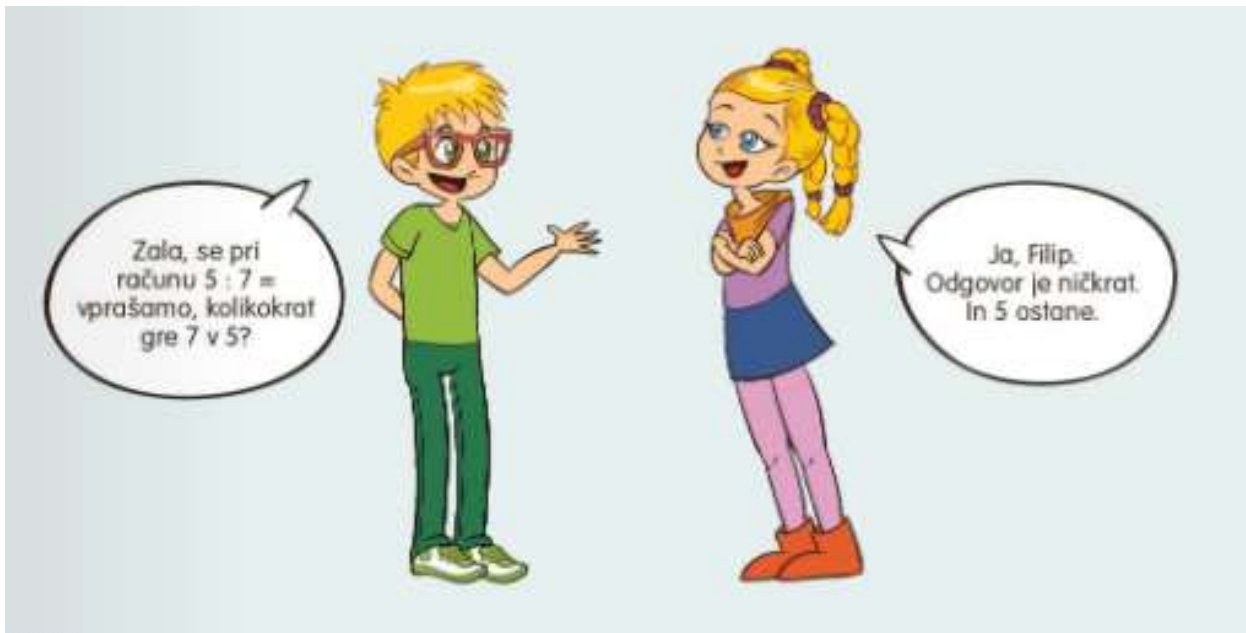
$26 : 3 = 8$ → množimo $8 \cdot 3 = 24$ → razlika do 26 je 2, kar je ostanek

$53 : 7 = ?$ → vprašamo se, kolikokrat gre 7 v 53 → odgovor je 7-krat, torej

$53 : 7 = 7$ → množimo $7 \cdot 7 = 49$ → razlika do 53 je 4, kar je ostanek

$41 : 9 = ?$ → vprašamo se, kolikokrat gre 9 v 41 → odgovor je 4-krat, torej

$41 : 9 = 4$ → množimo $4 \cdot 9 = 36$ → razlika do 41 je 5, kar je ostanek

V zvezek reši nekaj preprostih primerov deljenja z ostankom.

$$37 : 9 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 65 : 7 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 14 : 5 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$$

$$48 : 5 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 3 : 4 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 8 : 0 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$$

$$12 : 8 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 97 : 9 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad} \quad 7 : 1 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$$

Kadar moramo deliti večja števila, pa nam pride prav **pisno deljenje**.

Ali se ga še spomniš?

Pisno deljenje se učimo na dva načina, daljšega in krajšega.

Na spodnji povezavi je razlaga pisnega deljenja na Radovednih 5 – učbenik. Poglej si jo in ponovi postopek pisnega deljenja (daljši in krajši način). Klikni na vijolično ikono na str. 108.

https://folio.rokus-klett.si/?credit=R5MAT5_ucb&pages=108-109

Lahko si pomagaš tudi s spodnjo razlago, da se spomniš, če si že malo pozabil.

$$\begin{array}{r} 86 : 3 = 28 \\ \underline{- 6} \\ 26 \\ \underline{- 24} \\ 2 \text{ ost} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{P r .} \\ 28 \cdot 3 \\ \hline 84 \\ + 2 \\ \hline 86 \end{array}$$

- Najprej vzamemo/označimo del deljenca - 8.
- **Delimo:** 8 delimo s 3, dobimo **2** (delni količnik in ga zapišem).
- Naredim **preizkus z množenjem:** 2 krat 3 je 6.
- **6 podpišemo** pod 8.
- **Odštejemo:** 8 - 6 in dobimo 2 (to je delni ostanek).
- Številu 2 **pripišemo** naslednjo številko v deljencu – 6 in dobim 26.
- **Delimo:** 26 : 3 oz. kolikokrat gre 3 v 26? **8**-krat (delni količnik in ga zapišem)
- Naredim **preizkus z množenjem:** 8 krat 3 je 24.
- 24 **podpišem** pod 26.
- **Odštejemo:** 26 - 24 in dobimo 2.
- **Podpišemo** in število dve je ostanek.
- **Količnik je 28, 2. ost**

Vedno naredi še preizkus.

Tako veš, da si izračunal pravilno.

V zvezek reši še nekaj podobnih primerov in za vsakega naredi tudi preizkus.

$42 : 2 =$

$64 : 4 =$

$80 : 7 =$

$39 : 3 =$

$79 : 6 =$

$94 : 8 =$

DODATNA NALOGA:

Če ti gre pisno deljenje dobro, reši še besedilne naloge v učbeniku na str. 108.

2. ura: TRIMESTNI DELJENEC, ENOMESTNI DELITELJ

Danes bova ponovila **deljenje trimestnega števila z enomestnim**.

Spet si pomagaj z razlago pisnega deljenja v učbeniku na str. 109.

Klikni na vijolično ikono.

https://folio.rokus-klett.si/?credit=R5MAT5_ucb&pages=108-109

V pomoč sta ti lahko tudi spodnja primera.

- računi deljenja brez ostanka:

Daljši način:

$$\begin{array}{r} \text{S D E} \\ 1 \ 4 \ 4 : 6 = 2 \ 4 \\ - 1 \ 2 \\ \hline 2 \ 4 \\ - 2 \ 4 \\ \hline 0 \ 0 \end{array}$$

Krajši način:

$$\begin{array}{r} \text{S D E} \\ 1 \ 4 \ 4 : 6 = 2 \ 4 \\ 2 \ 4 \\ 0 \ 0 \end{array}$$

Preizkus:

$$\begin{array}{r} 2 \ 4 \cdot 6 \\ \hline 1 \ 4 \ 4 \end{array}$$

- računi deljenje z ostankom

Daljši način:

$$\begin{array}{r} \text{S D E} \\ 1 \ 4 \ 1 : 6 = 2 \ 3 \\ - 1 \ 2 \\ \hline 2 \ 1 \\ - 1 \ 8 \\ \hline 3 \text{ ost.} \end{array}$$

Krajši način:

$$\begin{array}{r} \text{S D E} \\ 1 \ 4 \ 1 : 6 = 2 \ 3 \\ 2 \ 1 \\ 3 \text{ ost.} \end{array}$$

Preizkus:

$$\begin{array}{r} 2_1 \ 3 \cdot 6 \\ \hline 1 \ 3 \ 8 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \ 3 \ 8 \\ + \ 1 \ 3 \\ \hline 1 \ 4 \ 1 \end{array}$$

Pazi:

- Ostanek ne sme biti večji od delitelja.
- Če dobiš ostanek, morata biti pri preizkusu 2 računa (množenje in seštevanje).

Odpri zvezek in napiši naslov TRIMESTNI DELJENEC, ENOMESTNI DELITELJ.
V zvezek reši še nekaj podobnih primerov in za vsakega naredi tudi preizkus.

$518 : 3 =$

$895 : 6 =$

$121 : 8 =$

$758 : 4 =$

$499 : 7 =$

$367 : 9 =$

DODATNA NALOGA:

Če ti gre pisno deljenje dobro, reši še besedilne naloge v učbeniku na str. 109.

3. ura: DVOMESTNI DELJENEC, DVOMESTNI DELITELJ

CIJLJ: Pisno množiš in deliš z dvomestnim številom v množici naravnih števil do 10 000.

Upam, da si ponovil in usvojil postopek pisnega deljenja.

Danes te čaka težji izziv. Pisno boš delil z desetnicami. Prvič se pojavi dvomestni delitelj. Gremo lepo po vrsti.

A) $60 : 10 = ?$ To že znaš, kajne?

$$60 : 10 = 6$$

Rezultat preveriš z množenjem: $6 \cdot 10 = 60$

Pomagaš si lahko tudi tako, da 0 prečrtaš ali pokriješ s prstki.

$$6\cancel{0} : 10 = 6$$

B) Poskusiva malo težje primere.

Tudi pri deljenju z dvomestnim številom rezultat najprej ocenimo. Vprašamo se, kolikokrat gre manjše število v večjega.

Primeri:

$63 : 20 = ?$ ← vprašamo se, kolikokrat gre 20 v 63 → odgovor je 3-krat, torej

$63 : 20 = 3$ ← množimo $3 \cdot 20 = 60$ → razlika do 63 je 3, kar je ostanek

$72 : 30 = ?$ ← vprašamo se, kolikokrat gre 30 v 72 → odgovor je 2-krat, torej

$72 : 30 = 2$ ← množimo $2 \cdot 30 = 60$ → razlika do 72 je 12, kar je ostanek

$83 : 50 = ?$ ← vprašamo se, kolikokrat gre 50 v 83 → odgovor je 1-krat, torej

$83 : 50 = 1$ ← množimo $1 \cdot 50 = 50$ → razlika do 83 je 33, kar je ostanek

$94 : 80 = ?$ ← vprašamo se, kolikokrat gre 80 v 94 → odgovor je 1-krat, torej

$94 : 80 = 1$ ← množimo $1 \cdot 80 = 80$ → razlika do 94 je 14, kar je ostanek

Pri računu
 $63 : 20 =$
lahko trojko in
ničlo skrijem in se
vprašam, kolikokrat
gre 2 v 6.

Poglej si razlago v učbeniku na str. 110

https://folio.rokus-klett.si/?credit=R5MAT5_ucb&pages=110&layout=single

Imam 53 kock. Za izdelavo gradu potrebujem 50 kock. Koliko gradov lahko sestavim? Koliko kock mi bo ostalo?

Kolikokrat gre 50 v 53? 1-krat.
1 krat 50 je 50.
Razlika do 53 je 3.
Ostane je 3.

$$53 : 50 = 1, 3 \text{ ost.}$$

Imam 83 kock. Za izdelavo letala potrebujem 20 kock. Koliko letal lahko sestavim? Koliko kock mi bo ostalo?

Kolikokrat gre 20 v 83. 4-krat.
4 krat 20 je 80.
Razlika do 83 je 3.
Ostane je 3.

$$83 : 20 = 4, 3 \text{ ost.}$$

Imam 65 kock. Za izdelavo hiške na drevesu potrebujem 30 kock. Koliko hišk lahko sestavim? Koliko kock mi bo ostalo?

Kolikokrat gre 30 v 65. 2-krat.
2 krat 30 je 60.
Razlika do 65 je 5.
Ostane je 5.

$$65 : 30 = 2, 5 \text{ ost.}$$

Imam 94 kock. Za izdelavo tovornjaka potrebujem 40 kock. Koliko takšnih vozil lahko sestavim? Koliko kock mi bo ostalo?

Kolikokrat gre 40 v 94. 2 krat.
2 krat 40 je 80.
Razlika do 94 je 14.
Ostane je 14.

$$94 : 40 = 2, 14 \text{ ost.}$$

Odpri zvezek in napiši naslov DVOMESTNI DELJENEC, DVOMESTNII DELITELJ.

V zvezek samostojno reši še nekaj primerov:

$80 : 40 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $90 : 60 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $80 : 70 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$

$52 : 20 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $96 : 30 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $88 : 60 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$

$86 : 40 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $77 : 20 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$ $17 : 30 = \underline{\quad}, \text{ ost. } \underline{\quad}$

V zvezek preriši spodnjo preglednico in jo izpolni.

:	20	30	50	70
43			$43 : 50 = 0, 43 \text{ ost.}$	
57	$57 : 20 = 2, 17 \text{ ost.}$			
68				